

HAPPY BIRTHDAY, martinská ŠKOLA

Slávnostným odovzdávaním diplomov prvým absolventom Evanjelického bilingválneho gymnázia sa začali tri dni trvajú oslavky na Memorandovom námestí v Martine. Program pokračoval kultúrnou akadémiou žiakov, študentov a učiteľov Evanjelickej spojenej školy (ďalej ESŠ) a večernou recepciou. Počas osláv sme tu mali vyše 3000 účastníkov, vrátane 140 hostí zo siedmych partnerských zborov v USA a k tomu stan s plochou 300 m², takmer 1000 stoličiek, 50 m² pódiových dosiek, viac ako 20 reprobední a mikrofónov, odhadom asi trištvrté kilometra zvukových a elektrických káblov. To je stručný číselný sumár osláv 15. výročia Evanjelickej spojenej školy a 20. výročia Biblickej školy v Martine.

Pocit a lekcia

Riaditeľ Evanjelickej spojenej školy Jozef Sopoliga v rámci svojho príhovoru vyzdvihol hlavne pocit vďačnosti, ktorý ho napĺňa pri pohľade na uplynulých pätnásť rokov: „Sme vďační Pánu Bohu, že až doteraz nám pomáhal a previedol nás mnohými úskaliami. Napr. za posledných päť rokov sa počet žiakov v našej škole zdvojnásobil. Bolo potrebné nielen hľadať nové triedy, ale aj nových, inšpiratívnych a oddaných učiteľov. Boh nás cez toto všetko nielen previedol, ale v mnohých ohľadoch prekonal naše očakávania. Chránil nás aj pred našimi bláznivými nápadmi, pomohol nám nájsť definitívny domov pre všetkých našich žiakov. Poslal nám skvelých priateľov, podporovateľov, učiteľov a spolupracovníkov, cez ktorých sme mohli prijať Jeho požehnanie. Sme vďační za všetkých týchto ľudí, ktorí sa stali súčasťou nášho školského spoločenstva. Sme veľmi vďační, že sme aspoň na

Prví maturanti evanjelického bilingválneho gymnázia v Martine

chvíľu mohli sprevádzať našich žiakov na ich životnej ceste a ako učitelia byť aspoň na chvíľu súčasťou ich životov. Bolo to a stále je pre nás obrovské privilégium.“

Absolventi ostávajú v spojení so svojou školou

Ján Drahoš, podpredseda Národného mládežníckeho parlamentu a jeden z prvých absolventov Evanjelického gymnázia v Martine, vo svojom príhovore označil štúdium na tejto škole za požehnanie a Boží dar: „Sme jej hlboko vďační, pretože nám dala pevné morálne a duchovné základy a otvorila nové obzory. Načerpali sme množstvo vedomostí, rozvinuli svoje zručnosti a v neposlednom rade sme si vytvorili pevné a blízke priateľstvá. No a na prahu dvier školy sme si uvedomili,

že sme jej veľkými dlžníkmi. Cítili sme potrebu dôstojne zakončiť našu cestu a aspoň sťasti vrátiť, čo sme dostali. Preto sme sa rozhodli založiť spolu s našimi americkými priateľmi tradíciu daru škole od absolventov. Na transparentný účet Nadácie kresťanského vzdelávania s názvom ESŠ Martin – alumni fund sme vložili prvý vklad 1 200 EUR. Na tento verejne kontrolovaný účet budú mať možnosť absolventi aj iní darcovia posieláť svoje príspevky a tým podporiť štipendia pre nových študentov školy. V mnohých z nich je veľký potenciál a ochota rozvíjať ho, no niektorým chýba dostatočné finančné zázemie. Veríme, že aj takýmto hmatateľným spôsobom bude žiť v budúcom uspešných osobnostiach

Bola raz jedna škola...

Evanjelické školstvo v Martine má dlhú tradíciu, ktorú na niekoľko desaťročí prestrihli komunisti. Budovu bývalej cirkevnej školy na Memorandovom námestí skonfiškovali v prospech štátu. Po páde režimu ju martinskí evanjelici dostali späť, ale v značne zdevastovanom stave. A tak pred 15 rokmi začali s opravou budovy.

Z malého kvasu veľké cesto

V začiatkoch škola mala riaditeľa, dve učiteľky, šoféra školského autobusu a jednu triedu školákov, ktorí sú dnes prvými maturantmi. „Tak ako rástli oni, rástla aj škola,“ uviedla v reportáži regionálna televízia Raj. Úzky školský kolektív má aj svoje výhody, na ktoré poukázala maturantka Gabriela Kubíková: „S riaditeľom sme mali priateľské vzťahy, staral sa o nás, a dodnes je to tak. Je vidieť, že nás má rád.“ Kedysi poznal riaditeľ Jozef Sopoliga všetkých svojich študentov po mene, dnes je to pre neho takmer nemožné, keďže školu navštievuje viac ako 700 žiakov. Má viacero zložiek: materskú, základnú školu a päťročné billingválne gymnázium.

Rekonštrukcia priestorov

S navyšujúcim sa počtom žiakov rástli nároky aj na kapacitu priestorov. „Ako nám pribúdali ročníky, tak sme pridávali jednotlivé triedy,“ informoval Jozef Sopoliga. S výdatnou pomocou rodičov, učiteľov a zahraničných sponzorov vedenie školy postupne svojpomocne opravovalo budovy v okolí kostola na Memorandovom námestí. Vrátane budovy, v ktorej kedysi sídlilo jedno z prvých troch slovenských gymnázií. Za komunizmu bola ruinou, dnes v jej laviciach sedávajú žiačikovia prvého stupňa. Istou nevýhodou je, že jednotlivé zložky školy nesúdila pod jednou strechou, ale sú roztrúsené v siedmich objektoch. Aj preto škola nedávno odkúpila a zrekonštruovala väčšiu budovu bývalej Neografie, kde prebieha vyučovanie gymnázia a celého druhého stupňa.

Maturita – prvá žatva

Pri 15. výročí školy a 20. výročí Biblickej školy je teda čo oslavovať. Evanjelické školstvo v Martine rastie čo do počtu a zároveň dosahuje vynikajúce výsledky v celkovom hodnotení slovenských škôl. Pedagógovia sa nesmierne tešia z prvých maturantov, vedľa väčšinu z nich poznajú od raného detstva. „Prvá maturita je ako prvá žatva, prvé ovocie našej práce. Držíme študentom palce a uvidíme, ako sa im podarí uspieť vo svete a v živote,“ uviedol pre regionálnu televíziu Turiec Bohdan Hroboň, riaditeľ Nadácie kresťanského vzdelávania

v Martine. Maturant Ján Drahoš, ktorý je aj podpredsedom Národného mládežníckeho parlamentu, navštievoval martinskú evanjelickú školu od svojich šiestich rokov. „Vybudovala ma ako človeka – dala mi duchovné základy, morálne hodnoty, vedomosti a bude nám to tu určite chýbať.“

Americkí priatelia

Na prvú maturitu a trojdňové oslavys do Martina pricestovalo aj 138 Američanov, ktorí martinskú školu dlhodobo finančne aj personálne podporujú. Bohdan Hroboň: „Sú to ľudia, ktorí sa prišli spolu s nami tešiť z toho, čo sa za tých 20 rokov podarilo dosiahnuť.“ Vďačnosť a záväzok voči americkým priateľom cíti aj riaditeľ Jozef Sopoliga: „Bez nich by sa celé dielo nemohlo uskutočniť. Sme radi, že si našli čas a mohli na Slovensko prísť.“

Vízia do budúcnosti

Škola má, samozrejme, aj plány do budúcnosti. Kým doposiaľ rástla kvantitatívne, a každým rokom pribudla nová zložka alebo trieda, pre Bohdana Hroboňa je cieľom udržať ju aj na vysokej kvalitatívnej úrovni. Svoju víziu ďalšieho smerovania má aj Jozef Sopoliga: „Chceme pokračovať v inováciách, v zlepšovaní procesov v triede – aby sme vychovávali ľudí, ktorí dokážu samostatne myšlieť, sú slobodní, dokážu riešiť problémy, majú sa navzájom radi, a takisto dokážu ovplyvňovať spoločenské dianie.“

Vzácne ocenenie

Evanjelickú spojenú školu v Martine ocenil aj Žilinský samosprávny kraj udelením strieborných Litteras Memoriales. Túto cenu kraj odovzdáva osobám, ktoré sa významným spôsobom zaslúžili o rozvoj, reprezentáciu a propagáciu regiónu. Pre pedagogický tím je však tým najhodnotnejším ocenením to, ktoré dostávajú od svojich žiakov a ich rodín. Pre mnohé z nich sa totiž evanjelická škola stala viac ako len vzdelávacou inštitúciou. Nadmieru spokojní sú aj manželia Hutkovi: „S našou školou sme v úzkom kontakte nielen prostredníctvom štúdia našej dcéry ale aj spoločných školských brigád či rodinných služieb Božích, v rámci ktorých môžeme ešte hlbšie precítiť zážitok viery a spoločenstva. Keď vidíme, ako v tomto spoločenstve rastie nielen naša dcéra ale aj škola, napĺňa nás to vďačnosťou a bázňou voči Bohu a Jeho úžasnému dielu, ktoré koná prostredníctvom obetavých učiteľov a všetkých ľudí dobrej vôle, ktorí toto dielo podporujú.“

-emi-

odkaz prvých absolventov Evanjelickej spojenej školy. Ďakujeme!

Deň pre deti

Druhý deň osláv bol venovaný hlavne malým návštěvníkom a ich rodinám, pre ktorých si škola v spolupráci s martiniským evanjelickým cirkevným zborom a združením rodičov a priateľov školy pripravila bohatý program Dňa detí. Nechýbal šašo, skákací hrad, zorbing (hry v obrovských guliach vyrobených z transparentného plastu, pozn. red.) maľovanie na tvár, vystúpenie speváka Thomasa Puskailera, poníky a strelnica. Pre hladné brušká bol pripravený chutný guľáš, fazuľovica, hot-dogy a zmrzlina.

Do Martina pricestovalo 138 Američanov.

Noc v škole

Súčasťou sobotňajšieho programu osláv bola aj „Noc v škole“, počas ktorej si pritomní hostia mohli vypočuť príbehy našich amerických priateľov, ktorí sú zároveň aj dlhorocnými podporovateľmi školy. Shelly Johnson z New Heights Church: „Na začiatku jedného z prázdninových kurzov angličtiny ma jeden zo študentov prekvapil svojou otázkou, koľko mi platia za to, že tu učím angličtinu. Bol zaskočený, keď zistil, že za to

nedostávam peniaze, ale práve naopak, ja sama si platím všetky náklady, aby som sem do Martina mohla prísť a učiť tu angličtinu.“ Študentovi to nedalo a pýtal sa ďalej: „Prečo miňate svoje peniaze na to, aby ste tu boli a mohli nás učiť?“ „Pretože vás máme radi a veríme, že je to Božia vôľa podeliť sa s vami o to, čím nás Boh obdaroval,“ odpovedala Shelly. Záznam všetkých svedectiev priateľov z USA nájdete v internetovom archive: <https://youtu.be/6Blhj59zTHs>

Co Bůh činí, vše dobré jest

1. Co Bůh činí, vše dobré jest,
Svatá jest vůle Jeho;
Co mi naloží, chci rád nést,
Neb silně věřím v Něho,
Že on mne sám,
Jak dobrý Pán,
Vytřnhe z všeho zlého;
Já se spouštím na Něho.

2. Co Bůh činí, vše dobré jest,
Vím, že mne nezavede;
Neb není při Něm žádná lešt,
On mne v nebe uvede;
Já přestávám
A dosti mám
Na Jeho dobrodiní;
On mé neštěstí změní.

Písal sa tridsiaty prvý január 1875. Nižšie slovenské evanjelické patronátne gymnázium v Turčianskom Svätom Martine, posledné z troch slovenských gymnázií, prestalo existovať. Zakázali ho uhorské úrady, pretože protirečilo politickej koncepcii uhorskej

vlády, podľa ktorej slovenský národ neexistoval.

Profesori a žiaci sa zišli na záverečných smútočných službách Božích, na ktorých zaspievali spoločne pieseň Co Bůh činí, vše dobré jest, Svatá jest vůle Jeho. A Martin Kramář, správca gymnázia, sa pomodlil pamätnú modlitbu, ktorá sa stala prorockou. Pane, daj, modlil sa, aby z každej našej slzy radosť vykvitla. Hospodin prosby správcu Martina Kramára a jeho študentov vyslyšal. Pred dvadsiatimi piatimi rokmi v Martine rozkvitla Biblická škola pre laických pracovníkov v cirkvi. Pred pätnástimi rokmi do nového života vstúpila – prostredníctvom jednej triedy – teraz už plnohodnotná Evanjelická spojená škola s bilingválnym evanjelickým gymnáziom. A dnes – práve dnes – sú certifikovaní a dekorovaní prví maturanti tejto školy.

Tá pieseň, ktorú v Martine v roku 1875 spievali žiaci so svojimi profesormi, bola naplnená nádejou a vierou. Verili Božiemu dobrodeniu, verili, že Hospodin nešťastie, ktoré zachvacovalo slovenský život, zmení. A stalo sa – podľa piesne:

Já přestávám
A dosti mám
Na Jeho dobrodiní;
On mé neštěstí změní.

Dnes na Memorandovom námestí kvitne radosť.
Radostný džavot detí a dospelé úsmevy maturantov, ako aj ich profesorov. Samozrejme, rodičov. V zborovej sieni martinského evanjelického zboru, v ktorej je veľký drevený kríž a nápis „*Neprestajne sa modlite. Za všetko ďakujte.*“, sa koná vedecká konferencia v rámci Dňa Milana Hodžu 2018 o Matúšovi Dulovi, predsedovi Slovenskej národnej

rady, ktorý 30. októbra 1918 podpísoval Martinskú deklaráciu a previedol tak Slovákov a Slovensko z Uhorského kráľovstva do československého štátu. Matúš Dula stál na čele úspešného úsilia o vybudovanie Národného domu v Martine, a tiež vytrvalých snáh o obnovenie evanjelického gymnázia v Martine. Uhorsko však bolo neustupné. Nepovolilo ani evanjelické ani interkonfesionálne gymnázium.

No predsa vidím Matúša Dulu v radostných slzách, ako na Memorandovom námestí v modlitbe ďakuje a pozdravuje nadšenú mládež.

Čo na to všetko poviete, milý pán správca Martin Kramář? Zdá sa to byť neuveriteľné, no predsa sa stalo podľa vašej pokojnej modlitby.

Miloš Kovačka,
historik a bibliograf

Trojdňový program oslav zakončili nedeľné slávnostné služby Božie, na ktorých kázał biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol a spevom ich sprevádzal 40-členný spevácky zbor z USA. Bohatý program oslav a vydanie almanachu EBEN-EZER, ktorý sumaruje pätnásť rokov života školy, podporili viacerí sponzori, za čo im ďakujeme!

Dušan Haško,
pedagóg ESŠ v Martine

